

УДК 005.21:004.8:502.131.1

JEL M10, M21, Q54

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2026-12-5>**Григор'єва О.В.**здобувач третього рівня вищої освіти,
Національний університет «Запорізька політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3590-5382>

ГНУЧКА АДАПТАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА: ПОЄДНАННЯ ПРОАКТИВНОГО ТА РЕАКТИВНОГО ПІДХОДІВ ДО УПРАВЛІННЯ КЛІМАТИЧНИМИ РИЗИКАМИ

У статті досліджено проблематику формування гнучкої адаптаційної стратегії підприємства в умовах загострення кліматичної кризи та зростання невизначеності зовнішнього середовища. Обґрунтовано, що сучасні кліматичні загрози набувають системного та комплексного характеру, істотно впливаючи на стратегічну стійкість, фінансову стабільність і довгострокову конкурентоспроможність підприємств, що зумовлює необхідність переосмислення традиційних підходів до стратегічного управління. Наголошено, що формування гнучких адаптаційних стратегій виступає критично важливим інструментом забезпечення стійкості бізнесу в умовах глобальної кліматичної турбулентності та швидкозмінного економічного середовища, оскільки дозволяє підприємствам поєднувати превентивні управлінські рішення з оперативною реакцією на непередбачувані події, а також інтегрувати кліматичні ризики у систему стратегічного планування. У межах дослідження висунуто концептуальну ідею інтеграції проактивних і реактивних механізмів управління кліматичними ризиками як методологічної основи побудови гнучкої адаптаційної стратегії підприємства. Обґрунтовано доцільність застосування модульної структури стратегії, цифрових інструментів моніторингу та сценарного прогнозування, які в сукупності забезпечують можливість оперативного коригування окремих стратегічних компонентів без порушення цілісності управлінської системи та довгострокових стратегічних орієнтирів підприємства. Особливу увагу приділено ролі сценарного прогнозування як інструменту підвищення стратегічної гнучкості, що сприяє інтеграції інноваційних рішень, оптимізації використання ресурсів і мінімізації фінансових та операційних ризиків, пов'язаних із реалізацією кліматичних загроз. Встановлено, що впровадження гнучкої адаптаційної стратегії сприяє не лише підвищенню конкурентоспроможності підприємства, але й зміцненню його корпоративної репутації, посиленню довіри зацікавлених сторін та ефективній реалізації принципів соціально-екологічної відповідальності в контексті зростаючих вимог ESG і кліматичного регулювання.

Ключові слова: адаптація бізнесу, адаптаційна стратегія, кліматична криза, кліматичні виклики, стратегічне управління, адаптаційна стратегія.

Постановка проблеми. В умовах поглиблення кліматичної кризи сучасна модель економічного розвитку зазнає фундаментального перегляду, оскільки кліматичні зміни дедалі більше впливають на базові параметри функціонування глобальної економіки та бізнес-середовища. Порушення кліматичної рівноваги проявляється не лише у зростанні частоти та інтенсивності екстремальних природних явищ, але й у трансформації ресурсної бази, енергетичних систем, логістичної інфраструктури та просторової організації господарської діяльності. За цих умов традиційні підходи до стратегічного управління, орієнтовані на відносну стабільність зовнішнього середовища, виявляються недостатніми для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності бізнесу. А отже, виникає потреба у створенні гнучкої адаптаційної стратегії компанії, яка забезпечуватиме здатність бізнесу системно реагувати на поглиблення кліматичної кризи, поєднуючи економічну ефективність із екологічною та соціальною відповідальністю.

Гнучка адаптаційна стратегія підприємства виступає ключовим інструментом, який дозволяє не лише виживати в умовах невизначеності, а й активно використовувати нові можливості для розвитку. Вона передбачає систематичний аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів, швидке прийняття управлінських рішень та динамічне коригування стратегічних цілей, використання інструментів сценарного та ризик-орієнтованого аналізу, а також інтеграцію кліматичних аспектів у всі рівні управління компанією. Саме такий підхід створює передумови для забезпечення довгострокової стійкості бізнесу та його адаптивного розвитку в умовах поглиблення кліматичної кризи.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Сучасні наукові та аналітичні джерела одночасно підкреслюють, що кліматична криза є одним із головних викликів для світової економіки, який безпосередньо впливає на стратегію розвитку бізнесу. Згідно зі звітом IPCC [13], підвищення глобальної температури вже

привело до посилення екстремальних погодних явищ, що створює значні ризики для виробництва, логістики та фінансів компаній. Світовий економічний форум [20] відносить кліматичні загрози до п'ятірки найсерйозніших глобальних ризиків, а дослідження IEA [12] наголошує на необхідності триразового збільшення інвестицій у низьковуглецеві технології для забезпечення вуглецевої нейтральності до 2050 року. У працях OECD [16] та UN Global Compact [18] зазначено, що формування корпоративних адаптаційних стратегій є ключовим елементом управління ризиками та підвищення конкурентоспроможності бізнесу. Втім, стратегії адаптації до зміни клімату, які підприємствами застосовуються для подолання впливу змін навколишнього середовища, до тепер лишаються недостатньо вивченими [11].

Попередні роботи з адаптації до зміни клімату включають лише концептуальні рамки [8], окремі тематичні дослідження [7, 10] та незначну кількість емпіричних досліджень в окремих галузях [14]. Особливу увагу науковцями приділено тому, як зростання кліматичної нестабільності, нерівномірність опадів, деградація ґрунтів та поява нових біологічних загроз змінюють управлінські моделі та підходи до формування ресурсного потенціалу [2]. А також на наслідках кліматичних змін, економічних втратах, спричинених деградацією довкілля, зниженням продуктивності природних ресурсів і збільшенням витрат на відновлення інфраструктури [3, с. 54].

Разом з тим, Козловський Д. обґрунтовує необхідність формування гнучкої, адаптивної системи стратегічного управління, здатної оперативно реагувати на кризові явища та забезпечувати стабільне функціонування підприємств [Козловський]. Тугай В. робить акцент на комплексних підходах і методах адаптації управлінських рішень до мінливих внутрішніх та зовнішніх умов із метою підвищення ефективності функціонування підприємства [6, с. 9]. Смородько П. пропонує концептуальну рамку впровадження адаптивного управління, що дозволить підвищити гнучкість управлінських рішень, зменшити ризики втрати ринкових позицій і забезпечити економічну стійкість у коротко- та довгостроковій перспективі [5, с. 163]. Нестерова К. підкреслює значимість ШІ у формування адаптаційної стратегії підприємств та забезпеченні ефективної адаптації до кліматичних викликів [4, с. 84].

Відтак, маємо констатувати, що наразі науковці переважно зосереджують увагу на окремих аспектах адаптаційних стратегій

підприємств та управлінні кліматичними ризиками, зокрема на оцінці потенційних загроз та розробці проактивних чи реактивних заходів. Втім, питання поєднання проактивного та реактивного підходів у межах гнучкої адаптаційної стратегії, а також практичних механізмів її реалізації залишаються недостатньо дослідженими, що обумовлює потребу подальших теоретичних і емпіричних студій у цьому напрямі.

Метою статті є комплексне дослідження концептуальних засад формування гнучкої адаптаційної стратегії підприємства, заснованої на проактивних та реактивних підходах управління кліматичними ризиками, здатну забезпечити підвищення стратегічної стійкості, ефективності та адаптивності діяльності підприємства в умовах турбулентного та змінного зовнішнього середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. У XXI столітті кліматична криза набула глобального масштабу, ставши одним із ключових факторів, що визначають траєкторію соціально-економічного розвитку людства. За даними Міжурядової групи експертів зі зміни клімату [13], середня глобальна температура вже підвищилася на 1,1 °C від доіндустріального рівня, і навіть за умови дотримання нинішніх кліматичних зобов'язань існує висока ймовірність перевищення критичної позначки у 1,5 °C протягом найближчих десятиліть. Такі зміни супроводжуються зростанням частоти екстремальних погодних явищ – посух, повеней, ураганів і теплових хвиль – що призводить до значних соціально-економічних втрат і зростання ризиків для бізнесу [13].

Відповідно до Global Risks Report 2025 Світового економічного форуму [20], кліматичні загрози входять до п'ятірки найсерйозніших ризиків для світової економіки у середньо- та довгостроковій перспективі. Згідно з оцінками WEF, понад 70 % глобальних компаній уже стикаються з прямими або непрямими наслідками кліматичних змін, а загальний обсяг економічних збитків від природних катастроф у 2024 році перевищив 380 млрд дол. США [15, 20].

Ці тенденції свідчать про системний характер кліматичних ризиків та їх безпосередній вплив на фінансову стійкість, операційну безпеку й стратегічні перспективи розвитку підприємств. У відповідь на посилення кліматичних загроз та зростання регуляторного тиску з боку державних і наднаціональних інституцій дедалі більшої актуальності набуває переорієнтація бізнесу на принципи сталого розвитку та досягнення вуглецевої нейтральності.

Для підприємств це означає необхідність не лише реагування на наслідки кліматичних змін, а й активного впровадження заходів зі скорочення викидів парникових газів, трансформації виробничих процесів і інтеграції кліматичних цілей у стратегічне управління.

За прогнозами Міжнародного енергетичного агентства [12], для досягнення вуглецевої нейтральності до 2050 року обсяг щорічних інвестицій у низьковуглецеві технології має зрости утричі – до понад 4 трлн доларів США. Ці процеси зумовлюють трансформацію стратегічного управління компаній, де адаптація до кліматичних змін стає не лише елементом екологічної політики, а й ключовим фактором економічної стабільності, інноваційного розвитку та конкурентоспроможності [12].

Економічна вигода від впровадження адаптаційної стратегії очевидна: зниження витрат за рахунок енергоефективності та оптимізації ресурсів, мінімізація фінансових збитків у разі стихійних явищ, збереження безперервності виробничих процесів та стабільності постачання, а також підвищення інвестиційної привабливості підприємства. Соціальний та репутаційний ефект також значний: підприємства, які демонструють активну позицію щодо адаптації до змін клімату, зміцнюють довіру споживачів, партнерів та суспільства загалом, формують імідж соціально відповідальної компанії та сприяють підвищенню лояльності клієнтів. Крім того, впровадження адаптаційних заходів стимулює інноваційний розвиток: підприємства починають застосовувати нові технології, розробляти продукти та послуги, що враховують екологічні виклики, а також впроваджують нові бізнес-моделі, орієнтовані на сталі практики, що забезпечує довгострокову конкурентоспроможність навіть у мінливому кліматичному середовищі. До того ж, системна адаптаційна стратегія дає змогу диверсифікувати джерела постачання, оптимізувати логістичні маршрути та впроваджувати партнерські моделі взаємодії з постачальниками, що сприяє зниженню операційних ризиків і підвищенню загальної стійкості підприємства.

Водночас у сучасних умовах поглиблення кліматичної кризи особливої ваги набуває гнучкий характер адаптаційної стратегії, який зумовлює її здатність до постійного оновлення відповідно до динамічних змін зовнішнього середовища. Гнучка адаптаційна стратегія ґрунтується на принципах варіативності, сценарного мислення та безперервного моніторингу кліматичних ризиків, що дозволяє компанії своєчасно коригувати стратегічні цілі, бізнес-моделі та управлінські інструменти

залежно від рівня невизначеності та масштабу кліматичних загроз.

Ключовою характеристикою такої стратегії є поєднання проактивного та реактивного підходів до управління кліматичними ризиками. Проактивний компонент передбачає ідентифікацію потенційних кліматичних загроз і можливостей на ранніх етапах, інвестування в низьковуглецеві технології, підвищення ресурсоефективності та розвиток інноваційних рішень. Реактивний компонент, своєю чергою, забезпечує здатність компанії оперативно реагувати на вже реалізовані кліматичні події, мінімізуючи їх негативний вплив на операційну діяльність і фінансові результати.

Адаптаційна стратегія стає гнучкою тоді, коли управління кліматичними ризиками інтегрує у загальну систему корпоративного ризик-менеджменту та стратегічного контролінгу. Це передбачає використання кількісних і якісних інструментів оцінювання ризиків, сценарного та стрес-тестування, а також врахування кліматичних факторів у процесі прийняття інвестиційних і фінансових рішень. Такий підхід сприяє підвищенню прозорості управління, зміцненню довіри з боку інвесторів і фінансових інститутів, а також узгодженню стратегічних рішень із вимогами сталого розвитку.

Таким чином, гнучка адаптаційна стратегія компанії виступає не лише механізмом зниження негативних наслідків кліматичних змін, а й інструментом формування довгострокових конкурентних переваг. Її впровадження створює передумови для підвищення адаптивності бізнесу, зміцнення його стратегічної стійкості та забезпечення збалансованого розвитку в умовах поглиблення кліматичної кризи.

Розроблення гнучкої адаптаційної стратегії є не лише відповіддю на регуляторні вимоги та екологічні виклики, а й важливим інструментом підвищення корпоративної вартості. Компанії, які активно впроваджують кліматично орієнтовані практики, мають вищу інвестиційну привабливість, легший доступ до «зелених» фінансових інструментів (ESG-інвестицій, зелених облігацій) і зміцнюють свою ринкову репутацію [19].

Гнучкість адаптаційної стратегії підприємств має забезпечуватись через:

– сценарне прогнозування, яке дозволяє виявити ключові невизначеності, сформулювати адаптивну «матрицю дій», що поєднуватиме стратегічні цілі з поточними потребами, внутрішні ресурси із зовнішніми викликами та умовами розвитку [1, с. 473]. Такий підхід передбачає розробку декількох альтернативних сценаріїв розвитку кліматичних, економічних та соціальних факторів, які можуть істотно

вплинути на діяльність підприємства. Кожен сценарій включає набір конкретних заходів і рішень, що дозволяють підприємству не лише реагувати на ризики, а й використовувати нові можливості, які виникають у разі змін зовнішнього середовища.

Варто зазначити, що формування стратегії за традиційними підходами переважно здійснюється виходячи із жорстких цілей та ресурсних обмежень, що у разі непередбачуваних кліматичних, економічних чи регуляторних змін робить її неефективною. Сценарне ж планування дозволяє створити «матрицю дій» для кожного можливого сценарію, де відображаються ключові ризики, ресурси та адаптаційні заходи. Це дає змогу підприємству швидко змінювати пріоритети та коригувати плани без необхідності повного перегляду стратегічної концепції. Саме ця здатність до швидкої і ефективної адаптації робить стратегію підприємства гнучкою, надійною та конкурентоспроможною навіть у непередбачуваному кліматичному та економічному середовищі;

– модульну структуру стратегії, за якої стратегічні рішення формуються у вигляді взаємопов'язаних, але відносно автономних модулів, що відповідають за окремі напрями діяльності підприємства (виробничі, інвестиційні, екологічні, інноваційні тощо). Такий підхід забезпечує можливість оперативного коригування або заміни окремих стратегічних елементів відповідно до змін кліматичних, економічних чи регуляторних умов без порушення цілісності загальної системи управління та довгострокових стратегічних орієнтирів підприємства.

Відтак, гнучка адаптаційна стратегія компанії – це цілісна система управлінських рішень, спрямованих на підвищення стійкості організації до кліматичних ризиків шляхом прогнозування, запобігання, пом'якшення та компенсації їх наслідків. Така стратегія передбачає інтеграцію кліматичних аспектів у всі рівні корпоративного управління – від стратегічного планування і фінансової політики до

інноваційної діяльності, логістики та взаємодії зі стейкхолдерами.

Висновки. Таким чином, за дослідження встановлено, що кліматичні ризики набувають системного характеру та суттєво впливають на стратегічну стійкість підприємств, що зумовлює необхідність перегляду традиційних підходів до стратегічного управління. Доведено, що статичні моделі стратегій не відповідають умовам кліматичної невизначеності, оскільки не забезпечують достатньої адаптивності та своєчасності управлінських рішень.

Обґрунтовано, що гнучка адаптаційна стратегія підприємства формується на основі інтеграції проактивних і реактивних підходів до управління кліматичними ризиками, що дозволяє поєднати превентивне зниження вразливості з оперативною реакцією на реалізовані загрози. Визначено, що ключовими передумовами стратегічної гнучкості є інкорпорація кліматичних ризиків у систему стратегічного планування, застосування сценарного аналізу, цифрових інструментів моніторингу та використання модульної структури стратегії, яка забезпечує можливість трансформації окремих стратегічних компонентів без порушення цілісності управлінської системи. Доведено, що орієнтація адаптаційної стратегії на досягнення цілей декарбонізації та вуглецевої нейтральності підсилює адаптивний потенціал підприємства та сприяє формуванню довгострокових конкурентних переваг у контексті посилення кліматичного регулювання.

Теоретична значущість отриманих результатів полягає в розвитку концепції гнучкого стратегічного управління кліматичними ризиками, тоді як практична цінність визначається можливістю їх використання при розробленні та коригуванні стратегій розвитку підприємств.

Подальші дослідження будуть спрямовані на емпіричну перевірку запропонованих положень, формалізацію індикаторів оцінювання стратегічної гнучкості та встановлення тісноти взаємозв'язку між кліматичною адаптацією і фінансовою результативністю підприємств.

Бібліографічний список

1. Гришко В.В., Шарий Г.І. Стратегія адаптації та актуальності планування розвитку регіонів в умовах сучасних викликів. *Наукові перспективи*. 2025. № 6 (60). С. 467–477. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6\(60\)-467-477](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6(60)-467-477)
2. Дідур Г.І., Шевченко А.А., Чорний М.О., Мотрук С.О., Мокрінчук О.С. Управління розвитком ресурсного потенціалу аграрних підприємств в умовах впливу глобальних змін навколишнього середовища. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17887622>
3. Мініна О.В., Дерій Ж.В., Кондратенко Б.А. Глобальні зміни клімату: економічні наслідки та механізм адаптації для України. *Проблеми і перспективи економіки і управління*. 2025. № 1 (41). С. 54–69. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1\(41\)-54-69](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1(41)-54-69)
4. Нестерова К.С. Інтеграція штучного інтелекту у стратегічне управління підприємством: перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2024. № 53. С. 82–86. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2024-53-13>

5. Смородько П.В. Адаптивність підприємств як основа їх економічної стійкості. *Вчені записки КНЕУ*. 2025. № 39 (2). С. 157–166. DOI: https://doi.org/10.33111/vz_kneu.39.25.02.13.089.095
6. Тугай В.С. Створення стратегії адаптивного управління підприємствами в кризових умовах. *Економіка та підприємництво*. 2024. № 52. С. 5–17. DOI: <https://doi.org/10.33111/EE.2024.52.TuhaiV>
7. Canevari-Luzardo L.M., Berkhout F., Pelling M. A relational view of climate adaptation in the private sector: How do value chain interactions shape business perceptions of climate risk and adaptive behaviours? *Business Strategy and the Environment*. 2020. Volume 29, Issue 2. pp. 432–444. DOI: <https://doi.org/10.1002/bse.2375>
8. Clement V., Rivera J. From adaptation to transformation: An extended research agenda for organizational resilience to adversity in the natural environment. *Organization and Environment*. 2017. Volume 30, Issue 4. DOI: <https://doi.org/10.1177/1086026616658333>
9. Danese G., De Marchi V. Business adaptation strategies to climate change: A systematic review. *Journal of Cleaner Production*. 2024. Volume 485, Article 144322. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2024.144322>
10. Hamann R., Makaula L., Ziervogel G., Shearing C., Zhang, A. Strategic responses to grand challenges: Why and how corporations build community resilience. *Journal of Business Ethics*. 2020. Volume 161. pp. 835–853. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10551-019-04345-y>
11. Howard-Grenville J., Lahneman B. Bringing the biophysical to the fore: Re-envisioning organizational adaptation in the era of planetary shifts. *Strategic Organization*. 2021. Vol. 19, № 3. pp. 478–493. DOI: <https://doi.org/10.1177/1476127021989980>
12. International Energy Agency (IEA). World Energy Outlook 2024. Paris, 2024. 398 p. OECD; IEA. URL: <https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2024>
13. AR6 Synthesis Report: Climate Change 2023. 2023. IPCC. URL: <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-cycle/>
14. Kling G., Volz U., Murinde V., Ayas S. The impact of climate vulnerability on firms' cost of capital and access to finance. *World Development*. 2021. Volume 137, Article 105131. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.105131>
15. Climate change is showing its claws: The world is getting hotter, resulting in severe hurricanes, thunderstorms and floods. 01/09/2025. Munich Re (Munich Reinsurance Company). URL: <https://www.munichre.com/en/company/media-relations/media-information-and-corporate-news/media-information/2025/natural-disaster-figures-2024.html>
16. Climate adaptation and resilience. OECD Work on Climate Adaptation. Paris, 2023. 16 p. OECD. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/climate-adaptation-and-resilience.html>
17. Tkachenko A., Levchenko N., Pozhueva T., Chupryna N. Innovative infrastructure and economic development in the agrobusiness investment. *International Journal of Advanced Science and Technology*. 2020. Vol. 29, № 8s. pp. 2559–2565. URL: <https://eir.zp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e6329c86-b4af-4eb6-9c55-681724e8cbe8/content>
18. 2024: A Year of Major Progress for the UN Global Compact. 7 Dec 2024, New York. UNGC (UN Global Compact, United Nations Global Compact). URL: <https://unglobalcompact.org/compactjournal/2024-year-major-progress-un-global-compact>
19. 2024 in Review: UNEP FI and its members continue to drive change in challenging times. 05 December 2024, Geneva. UNEP (UN environment programme, United Nations environment programme). URL: <https://www.unepfi.org/industries/banking/2024-in-review/>
20. World Economic Forum (2025). Global Risks Report 2025. Geneva: WEF. URL: <https://weforum.org/publications/global-risks-report-2025/>

References

1. Hryshko V. V., Sharyi H. I. (2025). Stratehiia adaptatsii ta aktualitety planuvannia rozvytku rehioniv v umovakh suchasnykh vyklykiv [Adaptation strategy and relevance of regional development planning in the face of modern challenges]. *Naukovi perspektyvy*. no. 6 (60). pp. 467–477. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6\(60\)-467-477](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6(60)-467-477)
2. Didur H., Shevchenko A., Cherniy N., Motruk S., Mokrinchuk O. (2025). Upravlinnia rozvytkom resursnoho potentsialu ahrarykh pidpriemstv v umovakh vplyvu hlobalnykh zmin navkolyshnoho seredovyscha [Management of resource potential development in agricultural enterprises under global environmental change]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk – Current Issues of Economic Sciences*. no. 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17887622>
3. Manina O., Derii Zh., Kondratenko B. (2025). Hlobalni zminy klimatu: ekonomichni naslidky ta mekhanizm adaptatsii dlia Ukrainy [Global climate change: economic impacts and adaptation mechanisms for Ukraine]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky i upravlinnia – Problems and prospects of economics and management*. no. 1 (41). pp. 54–69. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1\(41\)-54-69](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1(41)-54-69)
4. Nesterova K. (2024). Intehratsiia shtuchnoho intelektu u stratehichne upravlinnia pidpriemstvom: perspektyvy rozvytku [Integration of artificial intelligence into strategic business management: development

- prospects]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Uzhorod National University Herald*. no. 53. pp. 82–86. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2024-53-13>
5. Smorodko P. (2025). Adaptivnist pidpriemstv yak osnova yikh ekonomichnoi stiikosti [Adaptability of enterprises as the basis of their economic sustainability]. *Vcheni zapysky KNEU – Scientific Notes of KNEU*. no. 39 (2). pp. 157–166. DOI: https://doi.org/10.33111/vz_kneu.39.25.02.13.089.095
 6. Tuhai V. (2024). Stvorennia stratehii adaptivnoho upravlinnia pidpriemstvamy v kryzovykh umovakh [Development of an adaptive management strategy for enterprises in crisis conditions]. *Ekonomika ta pidpriemnytstvo – Economy and Entrepreneurship*. no. 52. pp. 5–17. DOI: <https://doi.org/10.33111/EE.2024.52.TuhaiV>
 7. Canevari-Luzardo L.M., Berkhout F., Pelling M. (2020). A relational view of climate adaptation in the private sector: How do value chain interactions shape business perceptions of climate risk and adaptive behaviours? *Business Strategy and the Environment*. Volume 29, Issue 2. pp. 432–444. DOI: <https://doi.org/10.1002/bse.2375>
 8. Clement V., Rivera J. (2017). From adaptation to transformation: An extended research agenda for organizational resilience to adversity in the natural environment. *Organization and Environment*. Volume 30, Issue 4. DOI: <https://doi.org/10.1177/1086026616658333>
 9. Danese G., De Marchi V. (2024). Business adaptation strategies to climate change: A systematic review. *Journal of Cleaner Production*. Volume 485, Article 144322. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2024.144322>
 10. Hamann R., Makaula L., Ziervogel G., Shearing C., Zhang, A. (2020). Strategic responses to grand challenges: Why and how corporations build community resilience. *Journal of Business Ethics*. Volume 161. pp. 835–853. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10551-019-04345-y>
 11. Howard-Grenville J., Lahnen B. (2021). Bringing the biophysical to the fore: Re-envisioning organizational adaptation in the era of planetary shifts. *Strategic Organization*. Vol. 19, no. 3. pp. 478–493. DOI: <https://doi.org/10.1177/1476127021989980>
 12. International Energy Agency (IEA). World Energy Outlook 2024. Paris, 2024. 398 p. OECD; IEA. Available at: <https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2024>, <https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/>
 13. AR6 Synthesis Report: Climate Change 2023. 2023. IPCC. URL: <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-cycle/>
 14. Kling G., Volz U., Murinde V., Ayas S. (2021). The impact of climate vulnerability on firms' cost of capital and access to finance. *World Development*. Volume 137, Article 105131. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.105131>
 15. Climate change is showing its claws: The world is getting hotter, resulting in severe hurricanes, thunderstorms and floods. 01/09/2025. Munich Re (Munich Reinsurance Company). Available at: <https://munichre.com/en/company/media-relations/media-information-and-corporate-news/media-information/2025/natural-disaster-figures-2024.html>
 16. Climate adaptation and resilience. OECD Work on Climate Adaptation. Paris, 2023. 16 p. OECD. Available at: <https://www.oecd.org/en/topics/climate-adaptation-and-resilience.html>
 17. Tkachenko A., Levchenko N., Pozhuieva T., Chupryna N. (2020). Innovative infrastructure and economic development in the agrobusiness investment. *International Journal of Advanced Science and Technology*. Vol. 29, no. 8s. pp. 2559–2565. Available at: <https://eir.zp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e6329c86-b4af-4eb6-9c55-681724e8cbe8/content>
 18. 2024: A Year of Major Progress for the UN Global Compact. 7 Dec 2024, New York. UNGC (UN Global Compact, United Nations Global Compact). Available at: <https://unglobalcompact.org/compactjournal/2024-year-major-progress-un-global-compact>
 19. 2024 in Review: UNEP FI and its members continue to drive change in challenging times. 05 December 2024, Geneva. UNEP (UN environment programme, United Nations environment programme). URL: <https://www.unepfi.org/industries/banking/2024-in-review/>
 20. World Economic Forum (2025). Global Risks Report 2025. Geneva: WEF. URL: <https://weforum.org/publications/global-risks-report-2025/>

Olena HryhorievaPostgraduate Student,
Zaporizhzhia Polytechnic National University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3590-5382>

FLEXIBLE ENTERPRISE ADAPTATION STRATEGY: COMBINING PROACTIVE AND REACTIVE APPROACHES TO CLIMATE RISK MANAGEMENT

The article investigates the issue of forming a flexible adaptive strategy of an enterprise in the context of an escalating climate crisis and increasing uncertainty of the external environment. It is substantiated that contemporary climate threats are becoming systemic and multifaceted, exerting a significant impact on the strategic resilience, financial stability, and long-term competitiveness of enterprises, which necessitates a reconsideration of traditional approaches to strategic management. It is emphasized that the development of flexible adaptive strategies serves as a critically important instrument for ensuring business resilience under conditions of global climate turbulence and a rapidly changing economic environment, as it enables enterprises to combine preventive managerial actions with prompt responses to unforeseen events, as well as to integrate climate risks into the strategic planning framework. Within the scope of the study, a conceptual rationale is proposed for integrating proactive and reactive climate risk management mechanisms as the methodological foundation for building a flexible adaptive strategy of an enterprise. The expediency of applying a modular strategy structure, digital monitoring tools, and scenario forecasting is substantiated, as these instruments collectively ensure the timely adjustment of individual strategic components without compromising the integrity of the management system and the long-term strategic objectives of the enterprise. Particular attention is given to the role of scenario forecasting as a means of enhancing strategic flexibility, facilitating the integration of innovative solutions, optimizing resource utilization, and minimizing financial and operational risks associated with the materialization of climate threats. It is determined that the implementation of a flexible adaptive strategy contributes not only to strengthening enterprise competitiveness, but also to enhancing corporate reputation, increasing stakeholder trust, and effectively realizing the principles of socio-environmental responsibility in the context of growing ESG requirements and climate regulation.

Keywords: business adaptation, adaptive strategy, climate crisis, climate challenges, strategic management.

Дата надходження статті: 06.01.2026

Дата прийняття статті: 20.01.2026

Дата публікації статті: 03.02.2026